АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

РЕКОМЕНДАЦІЇ

АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ ПІВНІЧНОГО МІЖОБЛАСНОГО ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ВІДДІЛЕННЯ

«19» червня 2025 року **№ 60/12-рк/к** **м. Київ**

Талалаївська селищна рада
(«Інформація, доступ до якої обмежено»)

Про припинення бездіяльності, що містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

1. ПРЕДМЕТ РЕКОМЕНДАЦІЙ

(1) Бездіяльність Талалаївської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області в особі її виконавчого комітету ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)***, яка полягає у не проведенні на території Талалаївської селищної територіальної громади Чернігівської області конкурсу на визначення суб'єктів господарювання зі здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (виконавців відповідних послуг), містить ознаки порушення, передбаченого частиною першою статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів на території Талалаївської селищної територіальної громади Чернігівської області.

2. СУБ'ЄКТ, ЯКОМУ НАДАЮТЬСЯ РЕКОМЕНДАЦІЇ

(2) Суб'єктом, якому надаються рекомендації, є Талалаївська селищна рада Прилуцького району Чернігівської області в особі її виконавчого комітету ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)***. Основний вид діяльності: 84.11 Державне управління загального характеру.

(3) Місцеве самоврядування здійснюється територіальною громадою в порядку, встановленому законом, як безпосередньо, так і через органи місцевого самоврядування: сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи (частина третя статті 140 Конституції України).

(4) Згідно з частиною другою статті 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні та обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст.

(5) Згідно з частиною третьою статті 11 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» у сільських радах, що представляють територіальні громади, які налічують до 500 жителів, за рішенням відповідної територіальної громади або сільської ради виконавчий орган ради може не створюватися. У цьому випадку функції виконавчого органу ради (крім розпорядження земельними та природними ресурсами) здійснює сільський голова одноособово.

(6) Відповідно до частини першої статті 16 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування є юридичними особами і наділяються цим та іншими законами власними повноваженнями, в межах яких діють самостійно і несуть відповідальність за свою діяльність відповідно до закону.

(7) Стаття 5 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» встановлює, що виконавчий комітет сільської, селищної, міської ради входить до системи місцевого самоврядування.

(8) В структурі місцевого самоврядування Талаліївської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області виконавчий комітет відповідної ради не утворений як окрема юридична особа.

(9) Отже, Талаліївська селищна рада Прилуцького району Чернігівської області в особі її виконавчого комітету є органом місцевого самоврядування, юридичною особою.

(10) Відповідно до частини третьої статті 24 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» органи місцевого самоврядування та їх посадові особи діють лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, передбачені Конституцією і законами України, та керуються у своїй діяльності Конституцією і законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, а в Автономній Республіці Крим – також нормативно-правовими актами Верховної Ради і Ради міністрів Автономної Республіки Крим, прийнятими у межах їхньої компетенції.

(11) Згідно із статтею 2 Закону України «Про захист економічної конкуренції» цим законом регулюються відносини, зокрема, органів місцевого самоврядування із суб’єктами господарювання, у зв’язку з економічною конкуренцією.

(12) Таким чином сфера застосування Закону України «Про захист економічної конкуренції» поширюється на відносини Талаліївської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області в особі її виконавчого комітету із суб’єктами господарювання.

3. ПРОЦЕСУАЛЬНІ ДІЇ

(13) Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), керуючись положеннями пункту першого частини першої статті 3 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», здійснило державний контроль за дотриманням вимог законодавства про захист економічної конкуренції органами місцевого самоврядування, зокрема, Чернігівської області під час визначення суб’єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на території населених пунктів, на які поширюються їх повноваження.

(14) У ході проведення вказаного державного контролю Відділенням направлено, зокрема, до Талалаївської селищної ради Чернігівської області лист про надання інформації від 03.04.2025 № 60-02/2714е.

(15) Листом ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)*** (вх. Відділення від 14.04.2025 № 60-01/1970) Талалаївська селищна рада Прилуцького району Чернігівської області надала до Відділення запитувану інформацію.

4. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

(16) Відносини, пов'язані з діяльністю суб'єктів господарювання на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів (до липня 2023 року – ринок послуг з вивезення побутових відходів), регулювались/регулюються наступним актами:

– Законом України «Про відходи» [втратив чинність та діяв до 09.07.2023];

– Законом України «Про управління відходами» [набрання чинності з 09.07.2023];

– Законом України «Про житлово-комунальні послуги» [в редакції статей, чинних на момент правовідносин] (далі – Закон про ЖКП);

– Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» (зі змінами) [в редакції статей, чинних на момент правовідносин];

– Порядком проведення конкурсу на надання послуг з вивезення побутових відходів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16.11.2011 № 1173 (далі – Порядок № 1173) [втрата чинності 30.08.2023 на підставі затвердження Кабінетом Міністрів України постанови від 25.08.2023 № 918];

– Порядком проведення конкурсу на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 25.08.2023 № 918 (далі – Порядок № 918);

– Правилами надання послуг з поводження з побутовими відходами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 10.12.2008 № 1070 (далі – Правила № 1070) [втратили чинність 15.08.2023];

– Правилами надання послуги з управління побутовими відходами, затверджені постановою Кабінету Міністрів України від 08.08.2023 № 835 (далі – Правила № 835) [набрання чинності з 15.08.2023].

4.1. Закон України «Про відходи» та інші нормативно-правові акти, які діяли у період чинності цього закону

(17) Поводження з побутовими відходами в Україні здійснювалось відповідно до правил, які визначалися положеннями Законів України «Про відходи», Про ЖКП, «Про житлово-комунальні послуги» та «Про місцеве самоврядування в Україні».

(18) Згідно зі статтею 1 Законом України «Про відходи» поводження з відходами – це дії, спрямовані на запобігання утворенню відходів, їх збирання, перевезення, сортування, зберігання, оброблення, перероблення, утилізацію, видалення, знешкодження і захоронення, включаючи контроль за цими операціями та нагляд за місцями видалення; послуги з поводження з побутовими відходами – послуги з вивезення, перероблення та захоронення побутових відходів, що надаються в населеному пункті згідно з правилами благоустрою території населеного пункту, розробленими з урахуванням схеми санітарного очищення населеного пункту та затвердженими органом місцевого самоврядування.

(19) Згідно із статтею 5 Закону про ЖКП визначалося, що послуги з поводження з побутовими відходами є комунальними послугами, які, у свою чергу, належать до житлово-комунальних послуг.

(20) Статтею 25 Закону про ЖКП передбачалося, що послуга з поводження з побутовими відходами надається згідно з умовами договору, що укладається з урахуванням особливостей, визначених цим законом, та вимогами правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, що затверджуються Кабінетом Міністрів

України. Критерієм якості послуг з вивезення побутових відходів є дотримання графіка вивезення побутових відходів, дотримання правил надання послуг з поводження з побутовими відходами, дотримання вимог законодавства щодо надання послуг з вивезення побутових відходів.

(21) Механізм надання суб'єктами господарювання незалежно від форми їх власності послуг з поводження з побутовими відходами у містах, селищах і селах визначався Правилами № 1070.

(22) Відповідно до пункту 3 Правил № 1070 послуги з поводження з побутовими відходами надавалися суб'єктом господарювання, визначеним органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах в установленому законодавством порядку виконавцем послуг з вивезення побутових відходів.

(23) Процедура підготовки та проведення конкурсу з визначення виконавця послуг з вивезення побутових відходів на певній території населеного пункту визначалася Порядком № 1173.

(24) Згідно з пунктом 4 Порядку № 1173 підготовка та проведення конкурсу забезпечувалася виконавчим органом сільської, селищної, міської ради або місцевою держадміністрацією у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом, виконавчим органом місцевого самоврядування суб'єкта співробітництва у формах, передбачених Законом України «Про співробітництво територіальних громад».

(25) Відповідно до пункту 55 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради вирішувалися питання визначення на конкурсних засадах юридичних осіб, які здійснювали у межах певної території збирання та перевезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

(26) Підпунктом 23 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачено, що до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належали власні (самоврядні) повноваження визначення на конкурсних засадах суб'єктів господарювання, що здійснюють у межах певної території надання послуг з вивезення побутових відходів спеціально обладнаними для цього транспортними засобами.

(27) Згідно зі статтею 35^1 Закону України «Про відходи» виконавця послуг з вивезення побутових відходів визначав орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах визначає виконавця послуг з перевезення побутових відходів з певної території населеного пункту.

4.2. Закон України «Про управління відходами» та інші чинні нормативно-правові акти

(28) Закон України «Про управління відходами» набрав чинності 09.07.2023, у зв'язку з чим Закон України «Про відходи» втратив чинність та внесено зміни до інших нормативно-правових актів.

(29) Відповідно до підпунктів 6 та 23 пункту «а» статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать власні (самоврядні) повноваження, зокрема, щодо організації управління побутовими відходами, відходами будівництва та знесення, знешкодження та захоронення трупів тварин; визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та

видалення побутових відходів.

(30) Згідно з підпунктом 7^1 пункту «б» частини першої статті 33 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад належать делеговані повноваження зі здійснення контролю за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері управління побутовими відходами.

(31) Відповідно до пункту 4 частини другої статті 3 Закону України «Про управління відходами» основними принципами державної політики у сфері запобігання утворенню та управління відходами, зокрема, є **формування конкурентного середовища у сфері управління відходами** – суб'єкти господарювання, органи державної влади та органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не повинні вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію у сфері управління відходами.

(32) Згідно з пунктом 3 частини першої статті 17 Закону України «Про управління відходами» суб'єкти господарювання у сфері управління відходами мають право брати участь у встановленому законодавством порядку в конкурсах на набуття права виконання операцій із збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів на певній території.

(33) Відповідно до частини другої статті 26 Закону України «Про управління відходами» до повноважень виконавчих органів сільських, селищних, міських рад у сфері управління відходами належить, зокрема, визначення у встановленому порядку суб'єктів господарювання, які здійснюють збирання, перевезення, відновлення та видалення побутових відходів.

(34) Частина перша статті 30 Закону України «Про управління відходами» регламентує, що органи місцевого самоврядування забезпечують управління побутовими відходами згідно з правилами благоустрою населеного пункту, регіональними та місцевими планами управління відходами та забезпечують кожному утворювачу побутових відходів надання послуги з управління побутовими відходами.

(35) Утворювачі побутових відходів відповідно до частини другої статті 31 Закону України «Про управління відходами» зобов'язані:
- укладати договори з виконавцем послуги з управління побутовими відходами та вносити у встановленому порядку плату за послугу з управління побутовими відходами;
- забезпечувати передачу побутових відходів до системи управління побутовими відходами, а побутові відходи, на які поширюється розширена відповідальність виробника, – до системи приймання або роздільного збирання, створеної організаціями розширеної відповідальності виробників;
- забезпечувати у встановленому порядку роздільне збирання відходів за наявності об'єкта оброблення відходів.

(36) Відповідно до частини першої статті 33 Закону України «Про управління відходами» послуга з управління побутовими відходами є комунальною послугою і надається відповідно до законодавства про житлово-комунальні послуги та правил, встановлених Кабінетом Міністрів України, з урахуванням регіональних та місцевих планів управління відходами та правил благоустрою населеного пункту.

(37) Частиною третьою статті 33 Закону України «Про управління відходами» визначено, що суб'єкти господарювання, які здійснюють збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України. Виконавчий орган місцевої ради на конкурсних засадах може визначити декількох суб'єктів господарювання,

які здійснюють господарську діяльність із збирання та перевезення побутових відходів, на території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів (змішані, великогабаритні, ремонтні, небезпечні).

(38) Згідно з частиною п’ятої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавцем послуги з управління побутовими відходами є суб’єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги з управління побутовими відходами.

(39) Відповідно до частини сьомої статті 33 Закону України «Про управління відходами» виконавець послуги з управління побутовими відходами укладає договори зі споживачами послуги.

(40) Пункт 2 Правил № 835 визначає, що виконавець послуги – суб’єкт господарювання, який здійснює збирання та перевезення побутових відходів у встановленому законодавством порядку, або адміністратор послуги.

(41) Згідно з пунктом 6 Правил № 835 суб’єкти господарювання, які здійснюють операції із збирання та перевезення побутових відходів, визначаються органами місцевого самоврядування на конкурсних засадах відповідно до затвердженого Кабінетом Міністрів України порядку згідно з частиною третьою статті 33 Закону України «Про управління відходами».

(42) Відповідно до пункту 24 Правил № 835 послуги надаються споживачеві згідно з умовами договору, що укладається відповідно до типових договорів про надання послуги з управління побутовими відходами відповідно до статей 13 і 14 Закону про ЖКП.

(43) Згідно з пунктом 1 Порядку № 918 цей порядок визначає процедуру підготовки та проведення конкурсу з визначення суб’єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів відповідно до правил благоустрою населеного пункту, регіональних та місцевих планів управління відходами на відповідній території територіальної громади за територіальним принципом та/або за видами побутових відходів. Тобто, конкурс з визначення суб’єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів проводиться за наявності, зокрема, місцевого плану управління відходами на відповідній території територіальної громади.

(44) Відповідно до пунктів 2 Порядку № 918 підготовка та проведення конкурсу забезпечується виконавчим органом сільської, селищної, міської ради або місцевою держадміністрацією у разі делегування їй повноважень відповідними радами у порядку, встановленому законом.

(45) Пунктом 4 Порядку № 918 передбачено, що підготовка та проведення конкурсу забезпечується організатором конкурсу.

(46) Враховуючи вищенаведене, суб’єкти господарювання, які мають намір здійснювати операції із збирання та перевезення побутових відходів повинні бути визначені органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах. Орган місцевого самоврядування зобов’язаний визначати виконавців послуг із збирання та перевезення побутових відходів на конкурсних засадах.

(47) Згідно з пунктом 12 Порядку № 918 організатор конкурсу оприлюднює конкурсну документацію, передбачену пунктом 10 цього порядку, а також оголошення про дату, час та місце проведення конкурсу на своєму офіційному вебсайті не пізніше ніж за 30 календарних днів до проведення конкурсу.

(48) Відповідно до пункту 29 Порядку № 918 переможцем (переможцями) конкурсу визначається його учасник або декілька учасників, що відповідає (відповідають) кваліфікаційним вимогам, за результатами розгляду конкурсних пропозицій.

(49) Згідно з пунктом 33 Порядку № 918:
- у рішенні про визначення переможця (переможців) конкурсу зазначається строк, протягом якого переможець (переможці) має (мають) право здійснювати операції із збирання та перевезення побутових відходів і який становить п’ять років з дати укладення договору на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів.
- у разі коли в конкурсі взяв участь тільки один учасник і конкурсною комісією прийнято рішення щодо визначення його переможцем конкурсу або у випадку прийняття конкурсною комісією рішення про відхилення конкурсних пропозицій всіх учасників конкурсу, крім одного, строк, на який він визначається переможцем конкурсу на певній території територіальної громади, повинен становити 12 місяців, після чого організатором конкурсу проводиться новий конкурс.

(50) Отже, до набрання чинності 09.07.2023 Закону України «Про управління відходами» діяв Закон України «Про відходи», яким також передбачалося, що виконавців послуг з вивезення побутових відходів (наразі – послуга із збирання та перевезення побутових відходів) визначає орган місцевого самоврядування на конкурсних засадах у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

(51) Таким чином, виконавці послуг з вивезення побутових відходів / здійснення операцій із збирання та перевезення побутових повинні бути визначені органом місцевого самоврядування на конкурсних засадах з дотриманням державних норм і стандартів, зокрема:
- до 01.05.2021 питання щодо визначення на конкурсних засадах виконавців послуг з вивезення побутових відходів вирішувалося виключно на пленарних засіданнях сільської, селищної, міської ради, підготовка та проведення конкурсу мала забезпечуватися виконавчим органом сільської, селищної, міської ради, відповідно до Порядку № 1173;
- з 01.05.2021 питання щодо визначення на конкурсних засадах суб’єктів господарювання, що здійснюють у межах певної території надання послуг з вивезення побутових відходів, підготовка та проведення такого конкурсу належить до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, відповідно до Порядку № 1173;
- з 30.08.2023 питання щодо визначення на конкурсних засадах суб’єктів господарювання, що здійснюють операцій із збирання та перевезення побутових відходів, підготовка та проведення такого конкурсу належить до відання виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, відповідно до Порядку № 918.

(52) Враховуючи вищезазначене, органи місцевого самоврядування в особі виконавчих комітетів / органів сільської, селищної, міської ради ініціюють процеси підготовки до проведення конкурсів, затверджують повноваження та персональний склад конкурсних комісій, які розробляють конкурсні документації для проведення конкурсів на визначення суб’єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів на конкурсних засадах в межах певної території населених пунктів.

(53) Наразі, зважаючи на норми законодавства, ринок послуг із збирання та перевезення побутових відходів у територіальних межах Талалаївської селищної територіальної громади Чернігівської області повинен функціонувати за визначеним у встановленому законодавством порядку (конкурсному відборі) суб’єктів

господарювання, які здійснюють операції із збирання та перевезення побутових відходів.

(54) Потенційними учасниками ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів є суб'єкти господарювання, які мають відповідну матеріально-технічну базу (зокрема спеціалізований автотранспорт для збору та перевезення відходів, обслуговуючі будівлі та обладнання, персонал, сміттєсортувальні, сміттєпереробні станції (лінії, комплекси), технології, але з певних причин не реалізують ці можливості тощо.

5. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ.

(55) Відповідно до інформації, розміщеної за посиланням ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)***, Талалаївська селищна територіальна громада Чернігівської області створена 29.10.2017 року. Населення відповідної селищної територіальної громади складає 16592 особи. У складі громади 45 населених пунктів (3 селища та 42 села) (далі – Громада).

(56) Відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 730-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Чернігівської області», до складу Громади включені території Березівської, Болотницької, Поповичківської, Рябухівської, Староталалаївської, Української, Харківської, Чернецької та Юрківцівської сільських рад Талалаївського району.

(57) Згідно із постановою Верховної Ради України від 17.06.2020 № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» Громада увійшла до Прилуцького району Чернігівської області.

(58) Листом ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)*** (вх. Відділення від 14.04.2025 № 60-01/1970) (далі – Лист № 474) Талалаївська селищна рада Прилуцького району Чернігівської області повідомила, що у межах Громади не проводились конкурсні відбори з визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення (збирання та вивезення) побутових відходів згідно із нормами Порядку № 1173 та / або Порядку № 918.

(59) Вищевказаним листом орган місцевого самоврядування повідомив, що на території Талалаївської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області функціонує лише один суб'єкт господарювання, який надає послуги зі збирання та перевезення твердих побутових відходів – комунальне підприємство Талалаївське виробниче управління житлово-комунального господарства Талалаївської селищної ради (далі – КП «ТАЛАЛАЇВСЬКЕ ВУЖКГ»).

(60) КП «ТАЛАЛАЇВСЬКЕ ВУЖКГ» ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)*** відповідно до витягу з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань провадить наступну господарську діяльність, зокрема, 36.00 Забір, очищення та постачання води (основний), 38.11 Збирання безпечних відходів, 81.29 Інші види діяльності з прибирання.

(61) Листом № 474 Талалаївська селищна рада Прилуцького району Чернігівської області повідомила **про відсутність договору** з виконавцем послуг із збирання та перевезення побутових відходів у межах Талалаївської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області.

(62) На офіційному вебсайті Громади 06.05.2021 розміщено Правила експлуатації звалища твердих побутових відходів смт Талалаївка категорія D1 (Діюче) МВВ

реєстраційний номер № 37 з 12 травня 2005 року та поводження з побутовими відходами (далі – Правила експлуатації). Відповідна інформація опублікована за посиланням: ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)***.

(63) Згідно з абзацом 7 розділу 2.2. Правил експлуатації на в'їзді до кожного об’єкта поводження з побутовими відходами має бути встановлений щит з такою інформацією, зокрема, тарифи на надання послуг із збирання, перевезення, перероблення побутових відходів. Інформацію можна отримати в КП «ТАЛАЛАЇВСЬКЕ ВУЖКГ».

(64) Враховуючи вищевказане, КП «ТАЛАЛАЇВСЬКЕ ВУЖКГ» **має статус надавача** послуг зі збирання та вивезення твердих побутових відходів у межах Громади, не здобувши вказаний статус під час проведення конкурсних відборів відповідно до норм Порядку № 1173 та / або Порядку № 918.

(65) Таким чином з 12.06.2020 (дата затвердження меж громади розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12.06.2020 № 730-р «Про визначення адміністративних центрів та затвердження територій територіальних громад Чернігівської області») по 14.04.2025 (дата надходження відповіді органу місцевого самоврядування) Талалаївською селищною радою Прилуцького району Чернігівської області в особі її виконавчого комітету не було ініційовано процес підготовки та проведення конкурсів з визначення виконавців послуг із збирання та перевезення побутових відходів у територіальних межах Громади.

(66) У зв’язку з цим, підприємства, установи, організації усіх форм власності у сфері управління побутових відходів (операції із збирання та перевезення побутових відходів) не мають можливостей претендувати на участь в конкурсному відборі.

(67) Така бездіяльність Талалаївської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області в особі її виконавчого комітету створює бар’єри іншим суб’єктам господарювання щодо вступу на ринок послуг із збирання та перевезення побутових відходів на території громади, внаслідок недотримання такою радою в особі її виконавчого комітету конкурентних засад під час виконання самоврядних повноважень на підставі положень статті 30 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» та статті 17 Закону України «Про управління відходами» та призводить до недопущення конкуренції на відповідному регіональному ринку.

(68) За відповідний час на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів могли відбуватися зміни та інші суб’єкти господарювання могли б вийти на відповідний ринок на території вказаної селищної територіальної громади лише через конкурс. Отже, у разі проведення Талалаївською селищною радою Чернігівської області в особі виконавчого комітету відкритого конкурсу відповідно до вимог законодавства, інші суб’єкти господарювання могли б стати учасниками цих конкурсів та запропонувати послуги вищої якості та за конкурентною ціною.

(69) Так, за наявною у Відділенні інформацією, отриманою з відкритих джерел, та офіційних майданчиків державних тендерів Prozorro та аукціони Prozorro, на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів у Чернігівській області, зокрема, на території сусідніх територіальних громад здійснюють діяльність наступні суб’єкти господарювання:

- комунальне підприємство «КОМУНГОСП» Срібнянської селищної ради Чернігівської області ідентифікаційний код юридичної особи ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)***;
- комунальне підприємство «ПОСЛУГА» Прилуцької міської ради Чернігівської області ідентифікаційний код юридичної особи ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)***;

- комунальне підприємство «КОМБІНАТ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ» Роменської міської ради ідентифікаційний код юридичної особи ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)***,

а також суб'єкт господарювання, який надає відповідні послуги у межах Громади без проведення конкурсу – КП «ТАЛАЛАЇВСЬКЕ ВУЖКГ».

(70) Отже, ринок послуг із збирання та перевезення побутових відходів на території Чернігівської області, з огляду на наявність учасників, є потенційно конкурентним. Проте, з огляду на законодавчі особливості набуття статусу виконавця послуг із збирання та перевезення побутових відходів у визначених територіальних межах, реалізація конкурсного відбору серед діючих учасників відповідного ринку в межах окремих територіальних громад має здійснюватися саме органами місцевого самоврядування шляхом проведення конкурсів.

(71) Вищезазначена бездіяльність Талаліївської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області в особі її виконавчого комітету щодо відсутності процесів підготовки та проведення конкурсів на визначення суб'єктів господарювання на здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (виконавців відповідних послуг) на території Талалаївської селищної територіальної громади Чернігівської області призвела до відсутності ринкових конкурентних умов між суб'єктами господарювання за право входу на відповідний ринок завдяки власним досягненням.

(72) Економічна конкуренція (конкуренція) – змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття завдяки власним досягненням переваг над іншими суб'єктами господарювання, внаслідок чого споживачі, суб'єкти господарювання мають можливість вибирати між кількома продавцями, покупцями, а окремий суб'єкт господарювання не може визначати умови обороту товарів на ринку (стаття 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції»).

(73) Застосування принципів конкуренції, як вирішального фактору розвитку ринкової економіки, зокрема, органами місцевого самоврядування полягає у створенні конкурентного середовища та розвитку конкуренції, а також у невчиненні будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

(74) Одночасно, органи місцевого самоврядування, зобов'язані сприяти Антимонопольному комітету України та його органам у здійсненні його повноважень у сфері підтримки й захисту економічної конкуренції, контролю за додержанням законодавства про захист економічної конкуренції, в тому числі в частині забезпечення конкурентного відбору на ринках, доступ до яких забезпечується такими органами під час реалізації ними власних самоврядних повноважень, передбачених законодавством.

6. ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ

(75) Згідно зі статтею 19 Конституції України органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та Законами України.

(76) Статтею 42 Конституції України передбачено, що кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом. Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускається зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція.

(77) Відповідно до частини третьої статті 18 Господарського кодексу України органам державної влади та органам місцевого самоврядування, їх посадовим особам

забороняється приймати акти та вчиняти дії, які усувають конкуренцію або необґрунтовано сприяють окремим конкурентам у підприємницькій діяльності, чи запроваджують обмеження на ринку, не передбачене законодавством. Законом можуть бути встановлені винятки з цього правила з метою забезпечення національної безпеки, оборони чи інших загальносуспільних інтересів.

(78) Виконання органами місцевого самоврядування обов'язку щодо сприяння розвитку конкуренції та не вчинення будь-яких дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію, здійснюється шляхом створення, відповідно до вимог чинного законодавства, умов за яких здобуття суб'єктами господарювання переваг над іншими суб'єктами господарювання повинно відбуватися саме завдяки власним досягненням, без впливу зовнішніх чинників, чим забезпечується змагальність між суб'єктами господарювання, що є головною ознакою конкуренції.

(79) Недотримання зазначених принципів призводить до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції та, відповідно, до незабезпечення органами місцевого самоврядування заходів, які сприяють розвитку економічної конкуренції та обмеження монополізму.

(80) Органи місцевого самоврядування повинні здійснювати заходи щодо створення та розвитку конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг, визначаючи у порядку, встановленому законодавством, на конкурсних засадах, виконавців житлово-комунальних послуг.

(81) Згідно з частиною першою статті 31 Господарського кодексу України дискримінацією суб`єктів господарювання органами влади у цьому кодексі визнається, зокрема, обмеження прав суб'єктів господарювання щодо придбання та реалізації товарів.

(82) Органи місцевого самоврядування мають право на вільне прийняття рішень з питань, віднесених до її компетенції, а також обов'язок після прийняття цих рішень враховувати права інших осіб.

(83) Згідно з частиною другою статті 4 Закону України «Про захист економічної конкуренції» органи місцевого самоврядування зобов'язані сприяти розвитку конкуренції та не вчиняти будь-яких неправомірних дій, які можуть мати негативний вплив на конкуренцію.

(84) Відповідно до частини першої статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» антиконкурентними діями органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю є прийняття будь-яких актів (рішень, наказів, розпоряджень, постанов тощо), надання письмових чи усних вказівок, укладення угод або будь-які інші дії чи бездіяльність органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю (колегіального органу чи посадової особи), які призвели або можуть призвести до недопущення, усунення, обмеження чи спотворення конкуренції.

(85) Згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про захист економічної конкуренції» вчинення антиконкурентних дій органів влади, органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.

(86) Відповідно до пункту 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції» порушенням законодавства про захист економічної конкуренції є антиконкурентні дії органів місцевого самоврядування, органів адміністративно-господарського управління та контролю.

(87) Таким чином, бездіяльність Талалаївської селищної ради Прилуцького району Чернігівської області в особі її виконавчого комітету, яка полягає у не проведенні на території Талалаївської селищної територіальної громади Чернігівської області конкурсу на визначення суб'єктів господарювання зі здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (виконавців відповідних послуг), містить ознаки порушення, передбаченого частиною першою статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, що може призвести до недопущення конкуренції на ринку послуг із збирання та перевезення побутових відходів на території Талалаївської селищної територіальної громади Чернігівської області.

Враховуючи наведене, з метою припинення бездіяльності, яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, усунення причин виникнення цього порушення і умов, що йому сприяють, керуючись пунктом 10 частини п'ятої статті 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктами 3 та 8 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23 лютого 2001 року № 32-р, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 30 березня 2001 року за № 291/5482 (із змінами), статтею 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», адміністративна колегія Північного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України надає наступні обов'язкові для розгляду

РЕКОМЕНДАЦІЇ:

Талалаївській селищній раді Прилуцького району Чернігівської області в особі її виконавчого комітету ***(«Інформація, доступ до якої обмежено»)*** припинити бездіяльність, яка містить ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 15 та пунктом 3 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді бездіяльності органу місцевого самоврядування, яка може призвести до недопущення конкуренції, шляхом визначення суб'єктів господарювання зі здійснення операцій із збирання та перевезення побутових відходів (виконавців відповідних послуг) на території Талалаївської селищної територіальної громади Чернігівської області на конкурсних засадах відповідно до норм чинного законодавства.

Про результати розгляду рекомендацій письмово повідомити Північне міжобласне територіальне відділення Антимонопольного комітету України **протягом 45-ти календарних днів** з дня їх отримання, із наданням підтвердних документів.

Рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду органами чи особами, яким вони надані.

Голова адміністративної колегії -
Голови Відділення **Андрій ПОГОРЄЛОВ**